

הלכות ראש-חודש סיומן תכו

באר הגולה רפז

ג פס

(י) אָבֵל (ד) [ד] לא במוצאי תשעה באב (יא) או שאר תענית (יט). ואין מקדשין אותה במוצאי-שבת (ה) [ח] (יב) שחל בו יום-טוב (מהרי"ל הלכות י"ט). (ו) (יג) ג'תולא עניו ומישר רגליו *ומקבר (מצמר) (טו). ואומר שלש פעמים 'סיומן טוב תהיה לכל ישראל', [*] 'ברוך יוצרנו' וכו': הגה (יד) ורודק

שערי תשובה

באר היטב

שואה ע"י פתי'ענים שהוא יכול לברך אפילו אם קמו עניו מלאות בלא פתי'ענים, שחר למת'של אפילו סומא ברוך. ואף שדברי' קטב שלש לפקק בראותיו, מ"מ אין חילוקין עליו, ואם רוצה לקדש דרך חלון ויכול לפתח החלון יש לעשות כן לקחלה כדמשמע מקבדא דנשיל: [ד] לא. עין בה"ט מ"ש בשם השבות'יעקב ח"ב לענין אבל, וע"ש שקטב דאפילו בבלות ג' לכדי יהיה לל י"ב לחוד' ימיו, ולמד כן מה"ט לענין ט"ב, ע"ש: [ה] שחל. עין בה"ט. ועין שבבות'יעקב ח"ג סימן א, אם לא נראית עד ליל-שבת ויש צדון שהות לקדש במ"ש, האריך הפאון מה' דוד אפוקנים ו'ל להמיר לקדש בליל-שבת, והנאון בעל ש"י נראה שאין דעתו כן בין דאיכא שהות לקדשה במ"ש שהוא צדון תוך חצי כ"ט י"ב תשע"ג, ועין בשרית ב"ח סימן פ. ומ"ש בה"ט ואם יום ט"ו וכו', עין בתשובה דבר'שמואל סימן רטו דעמו שער ט"ו ולא עד בכלל, ועין שבבות'יעקב ח"ג סימן ג"כ דאין לסמוך למעשה לקדש ביום ט"ו, רק אם לא היה יכול לקדש מקדם יש לקדשה בליל ט"ו בלא שם ומלכות. ע"ש: [*] ברוך יוצרנו. וקטב במח"ב ששמע מפה קדוש בעל אורי'תמים ו'ל שנה אומר כן בסימן 'יעקב', ומתרי'ק שפיא פרש נסח זה עפ"י הסוד, ובאגרות

תשע"ג מיום המולד, עמ"א: (ד) לא. ותא"ר ו'ל קטב לקדשה במוצאי ט"ב, וכ"כ הכנה"ג שכן נהגים בירושלים ובקונסטנטינא, וקטב שבבות'יעקב ח"ב סימן יא שכן הוא מנהגם אכל טועמים מידי קדם, ע"ש. וקטב מה"א: ולכן ג'ל דחיד המענה קדש עם הצבור משום ברכ'עם הדרת מלך, דאפילו ת"ת מבטלים משום זה, ואפילו צבור המענים אם יראו שיעבר הזמן יקדשו בליל המענית, עכ"ל, וכ"כ הש"י דאם לא קדשו הלכנה עד תענית אסתר יש לברך או ולא משיחין בתענית כיון שהשעה עובדת, אבל ב'י ימי אבלות לא יקדש, אבל אם לא השלים אבלותו עד י' בחודש לא ימתין עד ליל י"א, ויקדש בימי אבלו, מ"א. והשבבות'יעקב ח"ב סימן יא קטב שאכל אין לו לקדש את הלכנה עד אחר ג' לכדי, ע"ש. ובתשובה שער'אפרים בחי"ד סימן צה קטב דרודקא אם עובר הזמן, שאינו יכול לקדש הלכנה, יכול לקדש בימי אבלו, אבל קשי'ש עוד זמן לקדש אינו יכול לקדש בימי אבלו, ע"ש: (ה) שחל בו יו"ט. ומכ"ש שלא יקדשו בליל-שבת, והשעם, דיש תחומין למעלה

ואין להקביל פני השכינה ביו"ט או בשבת חוץ לתחום. ומ"ע סימן עח קטב הרבה טעמים ע"ז. ובמהר"ר ל' קטב שמה"ש התיי, וכ"כ הגמ"ג. וב"ח קטב שפעם א' לא נראית הלכנה עד ליל א' של סכות ועשו מעשה בקראקא וקדשוהו מאחר דא"א לקדשה א"ח, עכ"ל ונכתובת בלא כנה"ג מסיק: ואם יום ט"ו נפל בשבת לא יקדשה ולאחר שבת יקדשה בלא שם ומלכות, ובחל מהיר לקדשה בליל ט"ו, אבל בענין אחר אין להקל מאחר שלש הרבה טעמים ע"פ הסוד. ועין נרדכי ח"א סימן קלג, ועין ח"י בסימן תעד ס"ק ב מש"ש: (ו) ותולה. ובשליה ונה"ה י"ג, שלא יספיק בה רק פעם הראשון שראה עמידתה ואח"כ

באר הגולה

משנה ברורה

מאיר: * ומקבר (מצמר) בש"ס אימא: תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלא לא זכו בגי'ישראל אלא להקביל פני אביהן ששמים פעם אחת בחודש ד"ס, אמר אביי וכו'. והפנהו כמה שאמר 'להקביל', הניו שעל-ידי הלכנה ושאר צבא השמים ששומרים תמיד את תפקידם, אנו ואין גזלתו של הקדוש-ברוך-הוא. ואנו מכריז 'פועל אמת' על הקדוש-ברוך-הוא, שהוא אלהים אמת שפעלתו אמת, הניו שהפעלה עצמה היא גס'ן אמת, שהיא קטמת לעולם, כענין שצאמר יוצמדים לעד לעולם, וכלל התכנה להשם יתברך לבדו, ולחולתו חס ושלום אין לברך ולהתפלל, רק על-ידי הלכנה נראה בבריותיו, ונהו 'להקביל פני אביהם די' [פמ"ג]. ושעמי מאחר דבר

הדיו ואין שריון בשמחה. ועין בבאר הגולה: (י) אָבֵל לא במוצאי וכו'. דאין שריון בשמחה, ויכריזו בימים שאחריה. ומבאר בדרכי'משה, דאם תשעה באב חל ביום חמישי, יש לו להמתין עד מוצאי-שבת שהוא י"ב לחודש: (יא) או שאר תענית. כגון אם לא קדש בחודש טבת עד המענית, אין לו לקדש אחר המענית, אלא ימתין עד הלילה שלאחריה שהוא י"ב לחודש. ומכל מקום אם ארע זה בחודש אדר שלא קדשו עד תענית אסתר, קטב הש"י דיש לקדש אחר המענית כיון שהשעה עוברת²². והנה כל זה לדעת רמ"א, אבל דעת אחרונים בכל זה (ט) דמקדשין אפילו במוצאי תשעה באב²³, וכל-שכן בשאר תענית, אלא דכתבו (ט) דצריך לטעם קדם, ובמוצאי יום-הכפורים, מתוך ששמתין שציאו בדימוס, מקדשין אף קדם שיתקעמו: (י) ומיהו, במוצאי תשעה באב צריך לזהר שלא לקדש בלי מנעול²⁴. ולענין אבל אימת מקדש, דעת המגן-אברהם, דאם ישלים אבלותו קדם עשירי בחודש ימתין ויקדש בליל עשירי, אבל אם קלה אבלותו בעשירי בחודש לא ימתין עד ליל אחד-עשר, ומוטב שקדש הלכנה בתוך ימי אבלותו; ודעת בעל שער'אפרים, דאם יש שהות לקדש אחר בלות ימי אבלותו, ימתין, אף אם כשימתין יעבר הזמן, יכול לקדש בתוך ימי אבלותו²⁵, (יא) וכלול לצאת לחוץ לקדש²⁶. ועין באר הגולה: (יב) שחל בו יום-טוב. ומכל-שכן שאין מקדשין אותה בליל-שבת, והרבה טעמים נאמרו בזה (יב) על-פי ההקלה, ומכל מקום אם לא קדשו עד שבת יום-טוב ויעבר הזמן, בודאי מותר לקדש גם בשבת²⁷ ויום-טוב ואפילו ביחיד, וכן הוא (יג) מסקנת הפוסקים: (יג) ותולה וכו' ואומר וכו'²⁸. קטב בשירי'נגס'ת-הגדולה, דמשמע לכאורה דעד גמר כל הסדר תולה עניו בה, וכן נהוג עלמא, אבל שמע משם ספר חרדים שהחמיר בזה מאד מלהסתפל בלכנה, ולא התיר להסתפל בה אלא עד שיוסיס התכנה, והמגן-אברהם בשם שלי"ה החמיר (יד) עוד יותר, דאפילו בשעת התכנה אין לו להסתפל בה, אלא רואה אותה פעם אחת בשיר'צה לברך ואומר-קף לא יסתפל בה²⁹: (יד) ורודק וכו'. וכתבו האחרונים (טו) דיוזנה מאד שלא יכרע ברקיו לרקד, דלא יזהר נראה ככורע ללכנה, אלא

שער הציון

(ח) עין באר היטב ופ"י חדש, וכן העתיק מה"א. מיהו, כל זה בקנה המענית בתשעה או בעשרה ימים לחודש, אבל אם היה המענית צבור במים ראשונים לחודש, צריך להמתין. מיהו, אם חיד מענה אפילו במים ראשונים לחודש ורואה צבור שמקדשין, יש לו לחדש עמקם משום 'ברכ'עם הדרת מלך' ואם לא שידע שלמחר גס'ן יוכל לקדש בצבור. כל זה מהבאר מדברי מגן-אברהם בסעיף-קטן ו בסוף דבריו ובש"א: (ט) חיי-אדם. ובאילה רבה משמע, שאם יש לו לקדש צבור יכול לקדש עמקם אף שלא טעם משום 'ברכ'עם' וגו': (י) פ"י תנש: (יא) שער'אפרים שם. ובאילה רבה קטב, דכשמקדש בימי אבל יקדש בביתו אם יכול: (יב) עין בתשובה רמ"ע וברדכי' חלק ד סימן קלג. ועל-פי פשוטו יש לומר, משום דעושי' את המצוה בשמחה ונגיל לבוא לידי קדוהו, וכמו דמשמע אחר-כך בה"ה, וזה אסור בשבת²⁸. ואף דרודקין של מצוה התירו וכמו בשמחת-תורה, שאני הקם דאי אפשר לדחות מיום, מה שאין כן הלא דאפשר לעשות המצוה מקדם השבת או לדחות לאחר השבת: (יג) ב"ח וט"ז ומגן-אברהם ושו"א, וגם אם יש עוד שהות לקדש לילה אחת, גס'ן איכא מאן דאמר דיש לקדש בליל-שבת, ויש שמתמיר, עין בשערי'תשובה: (יד) עין באילה רבה שפי' הדיעות וקטב דמלשון השלח-צירוף משמע קצת קדוה קמיתא: (טו) מגן-אברהם ואלה רבה בשם השלי"ה:

הלכות ראש-חודש סיומן תבו

(ו) שלש פעמים כנגדה ואומר 'בשם שאני רוקד' כו', ואומר (ח) 'תפל עליהם' וגו' (טו) ולמפרע 'באבן ידמו' כו' שלש פעמים, (טז) ויאמר לחברו שלש פעמים 'שלום עליך' (טז), ומשיב הני בשואל (הגה' החדשה). *ונוהגין לומר 'דוד מלך ישראל חי וקיים', שמלכותו נמשל ללכנה ועתיד להתחדש כמותה, ובנסת ישראל תחוד להתדבק בעלה שהוא הקדוש-ברוך-הוא, דגמת הלכנה המתחדשת עם החמה, שנאמר שמש ומגן ה', ולכן עושין שמחות ורקודין בקדוש החדש דגמת שמחת נשואין (בחי פרשת וישב ד"ע): ג יעד אימתי מברכין עליה, עד ט"ז (יז) מיום (ט) [ט] המולד (יח) *ולא ט"ז בכלל. (ואין לקדש (יט) אלא עד חצי כ"ט י"ב תשצ"ג מן המולד) (תשובה מהר"י): ד 'האין מברכין עליה (כ) עד שיעברו (י) [י] שבועה ימים עליה: הגה (יב) [יא] ואין מקדשין הלכנה (כא) תחת הגג (הגהות אלפסי החדשות):

באר היטב

אסור להסתכל בה: (י) שלשה פעמים. וזהו שלא יכרע, דמחני ככודע ללכנה, רק זוקף באצבעותיו, של"ה: (ס) תפל וכו'. ומט"מ כתב בשם רש"י ורוקח ש"א כל הפסוק עד קנית ואח"כ למפרע. וכתב הא"י ז"ל שיש לומר קדם ברפת הלכנה הללו את ה' מן השמים עד חק נתן ולא יעבור, וינער שולי בגדיו. וגם קבלה מ"י חסיד לומר קול דודי עד מן התרפים. ובשל"ה כתב ש"א שיר למעלות אשא וגו' וגם הללו אל בקדוש וגו': (ט) המולד. עמ"א שהעלה דהני ט"ז משעת המולד חשבינן להו מעת-לעת, ואם חל במ"ש ב' או ג' שעות בלילה מפר לקדשה תחלת ליל ב', ודבריו רמ"א אסור, ע"ש. וצ"ע דבר-שמואל סימן רטו: (י) שבועה. והסכמת האחרונים, אם חל מר"ש אחר ג' לחדש מהמולד מקדשין אז מפני שהעבור מקצצים אז וברב-עם הדרת מלך וגם שלא להחמין המצוה, אבל אם מר"ש קדם ג' ימים אין מקדשין דיוכלים להחמין עד מר"ש הקא במ"ש ס"ב, ע"ש: (יא) ואין. ב"ח כתב: השעם שיוצאין לרחוב, כדרך אדם שיוצא לקראת הסוף, וכ"כ בהגמ"ג, ומ"מ אם יש לו אינה מחוש או ששוריים בין הא"י, מקדש תחת הגג או בביתו דרך חלון ופתח, עכ"ל. וכ"ש קשיש מבואות המטופות מוטב לקדש בבית, וכ"כ

משנה ברורה

יסמך על אצבעות רגליו וירקד: (טו) ולמפרע 'באבן'. וכתב מגן-אברהם בשם משה-משה, שיש אומרים כל הפסוק עד 'קנית' ואחר-כך למפרע: (טז) ויאמר לחברו וכו'. כלומר, מפני שאמר בתחלה 'תפל' וכו' אומר לחברו 'שלום עליך' (יב) [יא]. וצ"ע מגן-אברהם שהזכיר עוד על כמה פסקים שיש קבלה לאמרו, ולא העתקנום, דבכר כתובים הם בסדר קדוש הלכנה ונהגו הכל לאמרום: ג (יז) מיום המולד. לא דוקא מיום, (טו) אלא משעת המולד מנינן, דמשעה זו מנינן ט"ו יום מעת-לעת, ואם-כן דשקנה המולד באמצעי יום הראשון מפר לקדש בליל יום שני, דצדין ליכא ט"ו מעת-לעת: (יח) ולא ט"ז בכלל. דכיון שעבר ט"ו יום הולכת הלוח וחסור ואין כאן חדוש: (יט) אלא עד חצי וכו'. דקמא לן דאין חדשה של לכנה פחות מן כ"ט יום וי"ב שעות ותשצ"ג חלקי שעה [דשעה מתחלק על תת"ר חלקים], ואם-כן אם חל המולד במוצאי-שבת שמים או שלש שעות בלילה, (ח) אסור לקדשה בעוד שני שביעות בתחלת ליל שני להרמ"א, אף-על-פי שלא נמלאו עדין ליל שני מיום המולד: (כ) עד שיעברו שבועה. ורב (יח) האחרונים פליגי על זה, ודקדוהו על-כ"ל פנים לאחר שלשה ימים: (כז) מעת-לעת מן המולד, שהגין כבר מאוה, יש לכרע עליה ואין להתחמין המצוה, אכן אם השלישי לחדש הוא באחד מימי השבוע, (כ) נכון להתחמין עד מוצאי-שבת הבאה, וכפי המבאר בסעף ב' בהג"ה. (כא) וקמה אחרונים והנ"ר מפלגים מקלין אף באופן זה וסביר דאין כדאי להשהות המצוה בכל גוונא: (כב) ועל-כן הוזהר בן בודאי יש לו על מי לסמוך, ובפרט (כג) בימי החורף וגשם, בודאי הנזיר לקדש הרי זה משבחה: (כא) תחת הגג. אלא תחת כפת השמים; והשעם, (כג) דקדוהו הלכנה הוא קבבלת פני השכינה, ואין זה דרך

שער הציור

(טו) מגן-אברהם ומאמר מקדכי: (ח) ובספר מור וקציעה דעתו דיוכל לקדש עד ט"ו מעת-לעת. וצ"ע באור הלכה: (יח) ב"ח ומגן-אברהם וט"ז ופרי חדש ושו"א, וכן מבאר ביד רמה לסנהדרין דמיום א' ואילך מברכין: (יט) פרי-מגדים: (כ) פן משמע מש"י ואלהיה ובה ועוד אחרונים, והכל הוא רק לענין מצוה מן הפסוק, ומכל מקום נראה דאם העבור מקדשין לקדש עמה אף באופן זה, אם לא שיוצא שבמוצאי-שבת יהיה לו גס-בן צבור: (כא) ב"ח. ובכשר-מח"א דאם קלל סח בלב-בן דהעקר כס"ח דשהי מצוה לא משהינן אף אם יחשב שאחר-כך יצא מן הפסוק יתר, וכן משמע במה שהביא הפרי-מגדים ובסתמי תשובה מן הפוסקים: (כב) צ"ע פרי-מגדים: (כג) גמרא:

ד שם דסנהדרין
ובמקדש ה הרי
ויקטילי בעל שצרי
אורח תשובה

שערי תשובה

הרמ"ז סימן י חולק ע"ז וכתב שבאר לומר ע"פ הסוד עושה וצורף בוראך קונן שואב קסדר אב"צ מופשט למעלה, וכן קצא להרמ"ז ז"ל וכן היה נודע בינו לבין עצמו אלא שאינו מודיע לאחרים, ע"ש: [ט] המולד. עכ"ה. וצ"ע בשו"ת ניב סימן מא, אם לא יקלו לקדש שהיה קצוץ וכו' וכתב שהיה קורא ק"ש נראית הלכנה ואם ימזין עד שיקרא ק"ש והפסל י"ח יקלה המון של קדוש הלכנה ויבא, פ"ן שהוא שעת הדחק יפסיק ק"ש ויברך ברפת הלכנה, ואם אפשר לגמר הפרק ולפסק בין הפרקים לא יפסיק באמצע הפרק; ולענין אם יש לפגוע ק"ש וברכותיה וקדוש הלכנה, אם יש איזה לילות עדין ודליל היא אין לחש שמתפסדה, ק"ש עדיף דמדי ומדאורחא, ואם המון קצר שיש לחש לענינים וכן אם העת גשמים ולפי המון יש לחש גם בג' לילות יש להקדים ברפת הלכנה, וכן נהגתי כמה פעמים לקדש קדם מערב, ע"ש. וע"ש שכתב באם ארע זמן קריאת המעלה בעת כליה זמן קדוש הלכנה, ע"ש כמה חלוקי דיעים, מהם כפי-הצרכים שער ו ס"ק נג: [י] שבועה. צ"ע בה"ט. וצ"ע בשב"י סימן לט במר"ש שחל בה' בחדש וקדשו רב הקהל ע"י תורת המורה ושוב נתקבעה קצת לקדש והתפסדה ונראית בליל א', ויש שחשש לומר והואיל נראה ונדחה דתהא עד אחר ד' מן המולד, והשיב ולא שקד בבאן דתהי כלל ושרי לקדש בליל א', ע"ש. וצ"ע בשו"ת ב"ח סימן פא. וצ"ע בבב"י שמים בתשובת מנחם עזריה שח"א דבב"י ד' ראוי לברך גם לפי הקבלה, אינו נראה, כמבאר בתשובת מהר"י יקותיאל, ע"ש: [יא] ואין. עכ"ה. וצ"ע בבב"י

באור הלכה

טעם כמה שהגיה בכמה מקומות [ולומר] אחר קדוש לכנה 'עלינו לשבח', הניו שלא יטעו חס ושלום כמה שאנו יוצאין נגד הלכנה ושמחין נגדה שיש שום חשש רעיון שאנו נוהגין בכבוד ללכנה, לכן אנו אומרים 'עלינו לשבח' (כז) ומסמין "כ"ה הוא האלהים בשמים מופעל וגו' אין עוד" (כא), ומה שאנו יוצאין הוא רק כדי לראות גבורות של הקדוש-ברוך-הוא שהוא מאיר ברצונו לכל באי עולם, וכענין שנאמר 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה'. ואיתא בש"ס: אמר אב"י, הלכך צריך למימרא מעמד; מרימר ומר ונטרא הוי מבתפי להו ומברכי, וצ"ע פרש"י בטור. ובכ"ד רמב"ם מאיר הלוי למסכת סנהדרין פרש, דמקמת ונהיגין וקבדן אי אפשר היה לטן לעמוד והיו נוסמין על פתח של עבדיהם כדי לקדש בעמידה, ע"ן שם. ומשמע מהו דל-כ"ה נוסמין סמיכה לענין זה כעמידה למאן דאי אפשר לו בעמידה. וצ"ע בחדושי רבי עקיבא אגרי בשם חז"ת מיום דאסר לסמך אז על מקלו, ונהיגו בדאפשר לו בלא הכי: * ונוהגין וכו' דוד מלך וכו'. צ"ע בפר' חזק שכתב שיש לזה סמך מפרק ב' דראש-השנה, דאמר לה רבי לרבי חייא, זיל לעין טב וקדשה לירמא ושלח לי סימנא 'דוד מלך ישראל וכו', וצ"ע שם בפרוש רש"י: * ולא ט"ז בכלל. צ"ע בבב"א נהדולה שהביא בשם מקצת מפרשים דגם ט"ז בכלל [וכן משמע ביד רמה בסוגיא זו], ואף שאין חלוקה בין אלא מחסור ונמ"א, וכו' שכתב בפר' חזק,

ט"ו יום שלמים: (כז) עד שיעברו שבועה. ורב (יח) האחרונים פליגי על זה, ודקדוהו על-כ"ל פנים לאחר שלשה ימים: (כז) מעת-לעת מן המולד, שהגין כבר מאוה, יש לכרע עליה ואין להתחמין המצוה, אכן אם השלישי לחדש הוא באחד מימי השבוע, (כ) נכון להתחמין עד מוצאי-שבת הבאה, וכפי המבאר בסעף ב' בהג"ה. (כא) וקמה אחרונים והנ"ר מפלגים מקלין אף באופן זה וסביר דאין כדאי להשהות המצוה בכל גוונא: (כב) ועל-כן הוזהר בן בודאי יש לו על מי לסמוך, ובפרט (כג) בימי החורף וגשם, בודאי הנזיר לקדש הרי זה משבחה: (כא) תחת הגג. אלא תחת כפת השמים; והשעם, (כג) דקדוהו הלכנה הוא קבבלת פני השכינה, ואין זה דרך

הלכות ראש-החדש סיומן תבו

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק טז]

אומר לַחֲבֹר וְשָׁלוֹם עֲלֶיךָ⁽³¹⁾ וכו', וְנִהְיָ הַכֹּל לְאֶמְרָם⁽³²⁾.

31) ואף שמשמע שאומר לאיש אחד ג' פעמים 'שלום עליך', כתב המטה משה (סי' תקמ) שיש לומר כן לג' אנשים. והוסיף, שאם אין עמו ג' אנשים, יאמר אפילו לאיש אחד ג' פעמים.

32) ומה שיש נוהגים לעיין בציצית ולנערה בסיום קידוש הלבנה, ביאר הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה ראש חודש פ"א ארחות הלכה הע' 124) בשם הגאון ר' יצחק ירוחם דיסקין, שעושים כן כדי לרמוז שלעתיד לבוא כשיהיה אור הלבנה כאור החמה, תהיה מצות ציצית נוהגת אף בלילה, וכן כתב בשו"ת הר צבי (או"ח ח"א סי' יב).

[ביהל ד"ה ומבורן מעמד]

לְכָךְ אָנוּ אוֹמְרִין 'עֲלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ'⁽³³⁾ וכו', בְּשָׂמִים מְמַלְלִים וְגו' אֵין עוֹד⁽³⁴⁾.

33) ומנהג זה לומר 'עלינו לשבח', יש אומרים בשם החזו"א (דינים והנהגות פט"ז אות ו, והגר"ח קניבסקי בספר מעשה איש ח"ו עמ' קלט) שהיינו דוקא כשאומרים קידוש לבנה בציבור, אבל יחיד שאומר קידוש לבנה אינו צריך לומר 'עלינו לשבח'.

34) וכוונת דבריו, כתב הגר"ח קניבסקי (אשי ישראל תשובה שלט שבסוף הספר) שמסיים בקטע זה ואינו צריך לומר את הקטע השני יעל כן נקוה לך'.

[משנב ס"ק טז]

אף-על-פי שלא נמלא עֲדִין ט"ו יום שלמים⁽³⁵⁾.

35) ואם היה ליקוי לבנה לפני זמן זה, כתבו הב"י (ד"ה ומ"ש רבינו) והדרכי משה (אות א) שאין לברך לאחר מכן על הלבנה, ואף שלפי החשבון עדיין לא הגיע אמצע החודש, ומקור הדין בשו"ת מהר"ל (סי' יט).

אמנם בשו"ע לא הביא דין זה, אך הלבוש (ס"ד) פסק כן להלכה, וביאר משום שזמן הליקוי מראה שהוא ממש אמצע החודש מהמולד האמיתי, ומשם מתחילה הלבנה לגדול ולפחות מאורה. מאידך, בפמ"ג (א"א ס"ק יב) מבואר, שגם אם היה ליקוי לבנה אפשר עדיין לברך עליה, והגר"ח קניבסקי (בספרו שקל הקודש פי"א מהל' קידוש החודש ס"ק ה) כתב לנקוט כדברי הב"י, שלאחר ליקוי הלבנה שוב אי אפשר לברך עליה.

וסוף זמנה בחוץ לארץ, כתב הגר"י הענין (יגל יעקב מכתבים מגדולי ישראל עמ' קמ) שכיון שסוף זמנה תלוי בפגימת הלבנה, זמנה שיהיה בכל העולם, ולדוגמא אם בארץ ישראל סוף זמנה בשעה שבע בערב, בארצות הברית שחזמן מתאחר בשבע שעות [כלפי הזמן שבארץ ישראל], יהיה סוף זמנה כבר בשעה 12 בצהריים, וכן כתב הגר"ח קניבסקי (יגל יעקב שם). מאידך, בספר עלה יונה (לגר"י מרצבך, עמ' לא) כתב, שנהגו גדולי ישראל באירופה שאין לחשב

שינוי הזמנים לפי המקומות, אלא זמן אחד שיהיה לכולם, ולפי זה בארצות הברית אפשר לקדש את הלבנה עד שבע בערב אצלם, שהוא שבע שעות אחרי שהגיע סוף זמנה בארץ ישראל.

[משנב ס"ק כ]

עַד שֶׁיַּעֲבֹרוּ שְׁבַע⁽³⁶⁾ וכו', עַל-כֵּל-פָּנִים לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים⁽³⁷⁾ וכו', לְהַשְׁהוֹת הַמַּצָּה בְּכָל הַיָּמִים⁽³⁸⁾ וכו', הָרִי זֶה מְשַׁבַּח⁽³⁹⁾.

36) ובתחילת היום השביעי מהמולד, כתבו הא"ר (ס"ק יד) והפמ"ג (משב"ז ס"ק ג) שיכול לקדש מיד, ואינו צריך להמתין עד שיעברו שבעה ימים מעת לעת מהמולד. מאידך, השו"ת כנסת הגדולה (הגהות ב"י אות א) כתב שיש להמתין עד שיעברו שבעה ימים מעת לעת, אך אם היום השביעי הוא במוצאי שבת, אינו צריך להמתין לשבעה ימים שלמים. והכף החיים (ס"ק סא וסב) כתב, שיש אומרים שבכל אופן יש להמתין עד שיעברו שבעה ימים שלמים מעת לעת, והוסיף, שגם על פי הקבלה יש להמתין לזמן זה. וראה מה שכתבנו להלן.

37) ואם בירך על הלבנה לפני שעברו שלשה ימים, הורה הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה ראש חודש פ"א ארחות הלכה הע' 108) שבדיעבד יצא ידי חובה. והגר"ש דבליצקי (זה השלחן ח"ב ס"ד) כתב, שלכתחילה יבקש מאחר שיוציא אותו ידי חובה, ואם אין שם אחר, לא יחזור לברך לאחר שלשה ימים, כיון שיש ראשונים שטוברים שאפשר לברך על הלבנה גם לפני שעברו שלשה ימים.

והנהגה להמתין ולקדש רק אחרי שבעה ימים, ועתה חושש שלא יוכל אז לקדש, הורה הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה שם סכ"ז) שיכול לסמוך על הדעה שאפשר לקדש את הלבנה כבר אחרי שלשה ימים.

38) וכן החזו"א והגר"י קניבסקי (ארחות רבנו ח"א עמ' קעז) והגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה ראש חודש פ"א ארחות הלכה הע' 108) נהגו לקדש את הלבנה מיד לאחר ג' ימים, ולא חיבו למוצאי שבת.

מאידך, בשו"ת חתם סופר (אורח סי' קב) כתב, שבמקום שאפשר נוהגים לדקדק ולקדש רק אחר שבעה ימים שלמים, וכן בספר נימוקי אורח חיים (מונקטש, ס"ד) כתב, שכך נהגו אבותיו ורבותיו, ובודאי אין לזוז מדבריהם, ובשדי חמד (כללים מערכת המ"ם כלל קד אות ב) כתב, שכך נהגו בזמנו בארץ ישראל.

39) ובספק אם בירך ברכת הלבנה, כתב השדי חמד (אסיפת דינים מערכת ברכות סי' א אות יח ס"ק ג) שצריך לברך. וביאר, שלא אומרים 'ספק ברכות להקל' אלא בברכה שאינה גוף המצוה, אבל ברכה שהיא עצמה גוף המצוה, כמו קידוש לבנה, לא אומרים לגביה 'ספק ברכות להקל', וצריך לברך, וכן כתב הארחות חיים (ספינקא, ס"ק א).

הַלְבוּת רֵאשִׁיחַדָּשׁ סִימָן תְּכָה

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה ולא]

קָלִיל ט"ז בְּלִי שָׁם וּמִלְכוּת (40) וכו', וְעַן עוֹד שָׁם פְּרָטִי דִּינִים⁽⁴¹⁾.

(40) ומנהג העולם, כתב המטה אפרים (סי' תקפא אלף המגן ס"ק כב) שמי שלא קידש עד זמן זה, אומר את דברי הגמ' (סנהדרין מב, א) או את דברי הטור על דין קידוש לבנה, 'הרואה לבנה בחידושה אומר ברוך אתה ד', ואומר את כל הנוסח הברכה.

(41) שכתב הנודע ביהודה (שם), שמי שיש לו זמן גם לקדש את הלבנה וגם לקרוא קריאת שמע, צריך להקדים לקרוא קריאת שמע, כיון שהיא תדירה, ועוד שהיא מדאורייתא. ומי שדעתו להתפלל ערבית מאוחר יותר, דעת הגרי"ש אלישיב (תפילה כהלכתה סכ"ב ס"ק קטו) שרשאי להקדים את קידוש הלבנה לתפילת ערבית.

ולענין קריאת המגילה, כתב הנודע ביהודה (שם) שציבור שעדיין לא קידשו את הלבנה ואם ימתינו עד אחר סיום קריאת המגילה יעבור סוף זמן קידוש הלבנה, ויפסיקו כולם ויקדשו את הלבנה, ולאחר מכן ימשיכו את קריאת המגילה. ואם רק היחיד לא קידש את הלבנה והוא באמצע לשמוע את קריאת המגילה, לא יפסיק באמצע, כדי שלא יפסיד את פירסום הנס של המגילה.

[משנ"ב ס"ק כא]

שְׂוִיצָאִין לְקִרְאָת מְלָכִים⁽⁴²⁾ וכו', אִי נִמְי שְׁהַמָּקוֹם אֵינוֹ נִקְיָא⁽⁴³⁾ וכו', לְקִדָּשׁ בְּבֵיתוֹ דְּרַךְ תַּלְוִין⁽⁴⁴⁾.

(42) ואף לעמוד בחצר תחת ענפי אילן, כתב בשו"ת ישכיל עבדי (ח"ח סי' לח ס"ק ג) שמותר, כיון שעיקר הענין לצאת לרחוב הוא כדרך שיוצא לקראת מלך, וכאן הרי יצא. ולפי דבריו, הוא הדין שרשאי לעמוד ברחוב תחת מטריה ולומר קידוש לבנה. והחזו"א נהג (ארחות רבנו ח"א עמ' קעח) לצאת עם הציבור למרפסת מקורה ולקדש משם את הלבנה, וביאר בארחות רבנו (שם), שאם יוצא למרפסת כבר מראה בזה שהוא יוצא לקבל את פני השכינה, שהעיקר הוא שלא יקדש את הלבנה בחדר שבו הוא נמצא, וכן ביאר הגר"ח קניבסקי (אשי ישראל פ"מ הע' טו).

(43) שבאופן כזה, כתב השו"ע לעיל (סי' עט ס"א וח) ובמשנ"ב שם (ס"ק כט), שאם יש לפניו צואה או אשפה שיש בה ריח רע מחמת עיפוש וקלקול וכדו', אסור לקרוא קריאת שמע או שאר דבר שבקדושה עד שיתרחק עד כדי שלא יוכל לראותם, ואפילו בלילה שאינו יכול לראותם, אם היה יכול לראותם אסור. ואם הצואה או האשפה מאחוריו, צריך להתרחק ד' אמות ממקום שבו נגמר הריח הרע. והוסיף במשנ"ב שם (ס"ק ה) שיש להזהר

בזה מאד, ומוטב שלא לקדש את הלבנה כלל. וכתב עוד, שהנזהר מלהזכיר דברי קדושה במקום שאינו נקי, עליו הכתוב אומר: "ובדבר הזה תאריכו ימים".

ולומר קידוש לבנה כנגד פח אשפה שברחוב [כגון עגלת זבל, 'צפרדע' וכדו'], הורו הגרי"ש אלישיב והגר"ש וואזנר (נקיות וכבוד בתפלה פ"ז סי"ב ובספר אשרי האיש ח"א פ"ז ט"ז) שאם אינו יודע אם יש שם צואה וכדו' וגם אין ריח נודף ממנו, אפילו אם אינו מכוסה מותר לומר כנגדו דברים שבקדושה, ואין צריך לחוש שמא יש בה צואה מגולה וכדו', כיון שרוב הפסולת אינה מצויה או מדברים מעופשים. ואם נודף ממנו ריח רע, ירחיק עד מקום שאין מגיע אליו הריח, שכיון שרוב הפסולת אינה מצויה, נדון הריח כרחק רע שאין לו עיקר שאין צריך להתרחק ממנו אלא עד מקום שכלה הריח. מאידך, דעת הגר"י קרליץ (נקיות וכבוד בתפלה שם) להתיר רק אם פח האשפה מכוסה ואין ריח רע מגיע ממנו, אבל אם מגיע ממנו ריח רע, צריך להתרחק ארבע אמות ממקום שכלה הריח.

(44) וכשרואה צואה דרך החלון, כתב לעיל (סי' עט ס"ק יד) שאם החלון סגור מותר לומר דברים שבקדושה. ואם החלון פתוח, כתב שם (ס"ק טו) שאינו יכול לקדש את הלבנה כשרואה כנגד צואה או אשפה, ואפילו שלא מגיע ממנה ריח רע, אלא צריך לעצום את עיניו, ואז אם לא מגיע אליו ריח רע, מותר לברך.

סִימָן תְּכָה

בְּשִׁרְאשִׁיחַדָּשׁ שְׁנֵי יָמִים הֵיאָךְ כּוֹתְבִין בְּשִׁטְרוֹת

[משנ"ב ס"ק א]

שְׁהוּא יוֹם רֵאשִׁיחַדָּשׁ פְּלוֹנִי, וְכֵן מְשַׁמַּע מְפָרִימָגְדִים⁽¹⁾.

(1) וכן לענין כתיבת גט, כתב השו"ע (אה"ע"ז סי' קכו ס"ו) כדעת הב"ח, שיש לכתוב ב'יום שלוש' לחדש פלוני שהוא ראש חודש פלוני, ולא כמו שכתב השו"ע כאן. ובדיעבד, גם אם כתב רק 'ראש חודש פלוני', כתבו הבית שמואל שם (ס"ק יז) והחלקת מחוקק שם (ס"ק יח), שהגט כשר.

[משנ"ב ס"ק ג]

ובשְׁנֵי אָדָר הַשְּׁנִי⁽²⁾.

(2) ואם כתב באדר ראשון אדר סתם, כתב הרמ"א (אה"ע"ז סי' קכו ס"ז) שהשטר כשר, אבל אם כתב באדר שני אדר סתם, השטר פסול.

תכז כְּשֶׁרָאש־חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים הֵיֶאֱדָף בּוֹתֵבִין בְּשִׁטְרוֹת, וּבּוֹ סְעִיף אֶחָד:

א *כְּשֶׁרָאש־חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים, בּוֹתֵבִין בְּשִׁטְרוֹת 'בְּיָוֵם הָרִאשׁוֹן בְּיָוֵם רָאש־חֹדֶשׁ (א) שְׁהוּא יוֹם שְׁלֹשִׁים לַחֹדֶשׁ שְׁעֵבֶר' (ב) (וְהַמִּנְיָן לַחֹדֶשׁ מִיּוֹם הַשְּׁנִי וְכוּתֵבִין בּוֹ 'בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ') (טור): הַגֵּה כְּשֶׁמַּעֲבִירִין הַשָּׁנָה, בּוֹתֵבִין בְּאֶדָר רִאשׁוֹן (ג) אֶדָר (ד) סֵתָם וּבִשְׁנֵי אֶדָר הַשְּׁנִי (טור):

תכח סדר קביעת המועדים וקריאת הפרשיות, ובו ח' סעיפים:

א *אֵלּוּ הַיָּמִים (א) שְׁאִין קוֹבְעִים בָּהֶם הַמוֹעֲדִים: לֹא אד"ו רָאש־הַשָּׁנָה, וְלֹא גא"ו יוֹם־הַכַּפָּרִים, וְלֹא זב"ד פּוּרִים, וְלֹא בדר"ו פֶּסַח, וְלֹא גה"ז עֲצֶרֶת וְהוֹשַׁעֲנָא־רַבָּה, לֹא ג' חֲנֻכָּה, וְלֹא אג"ו צוּם אֶסְתֵּר, וְלֹא בדר"ו צוּם תַּמּוּז וְאֵב. לְעוֹלָם בְּיָוֵם שִׁיְהִיָּה פּוּרִים יִהְיֶה ל"ג לְעֶמֶר, וְסִמֵּן פֶּלֶג, (ב) וּבְיָוֵם שִׁיְהִיָּה (ה) חֲנֻכָּה

שְׁעִירֵי הַשּׁוֹבָה

שְׁנֵשָׁאֵל, בַּעַת שְׁפִטְרוּם מִחֲמַת דְּבַר ר"ל אִם רִשָּׁא לְקַדֵּשׁ הַלְבָּנָה דְּרָךְ חִלּוֹן, וְקָבַח לַהֲתִיר, אָף שְׁבִין סְרִיגֵי הַחֲלוּנוֹת הוּא פְּחוּת מִגַּב וְקִלְבֹּד, לֹא אִמְרִינָן לַהֲתִמִּיר. וְעֵינָן בְּמִגְרָא סִימָן חֲתָב, וְצִיעַ עַל הַחִי' סִימָן נֹט שְׁלֹא הִזְכִּיר הַמִּגְרָא וְשֶׁצֶרֶף אֶפְרָם סִימָן קִיט, וְעֵינָן בְּמִגְרָא־נִתְנָאֵל דִּף ט, אָף כּוֹה בְּלֹא"ה לֹא שָׁךְ לְבוֹד, שְׁלֹא נִזְכָּר אֵלָּא לְעֵינָן מִחֲצוֹת אֶבֶל כָּאֵן אִם נִרְאִית יִשָּׁה דִּי בָקָה, וְאֵין רִאִיָּה מִהַדְבָּשׁ שְׁחֹקֵא לְעִיל ס"ק א, וְגַם כִּי הִשְׁמִיחַ מִשְׁכָּה דְּחַת רִאִיָּה, ע"ש:

(ה) חֲנֻכָּה. צ"ל וּבְיָוֵם שִׁיְהִיָּה עֲצֶרֶת יִהְיֶה חֲנֻכָּה, בְּיָוֵם שִׁיְהִיָּה עֲצֶרֶת יִהְיֶה חֲנֻכָּה שְׁאֲתִירֵי אִם הֵם כְּסֻדְרָן אִו חֲסִרִים, אֶבֶל כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים יָבּוּא בְּיָוֵם

בְּאֹרֶן הַלֵּכָה

מִכָּל מְקוֹם כְּתוּב אֵינָה אֲתִירוּנִים דְּבִדְרֵיכָבֶר אִם לֹא קִדֵּשׁ עַד ט"ו יִקְדֵּשׁ בְּלִיל ט"ו בְּלִי שֶׁם וּמִלְכּוּתֵי⁽⁴⁰⁾, אָכֵן אִם הוּא עֲדִין יוֹם ט"ו אֵלָּא שְׁהִיָּה אַחֵר [חֲצִי כ"ט] י"ב שְׁעוֹת וְחֲשֵׁצ"ג חֲלָקִים, אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְסַמֵּךְ עַל בְּעַל מוֹד וְקִצְעִיָּה שְׁדַעְתוֹ לַהֲתִיר לְבָרָךְ בִּשְׁם וּמִלְכּוֹת, וְכֵן הִסְבִּים הַגָּאוֹן מִהֲרִין אֲרִיב־שְׁשִׁיין. וְעֵינָן עוֹד בְּנוֹדֵעַ בִּיהוּדָה סִימָן מא, דָּאֵם לֹא הִיָּה יָכוֹל לְקַדֵּשׁ עַד עֶשֶׂה, שְׁהִיָּה מִסִּיד מִצֵּן וְכִיצָא, וְהִנֵּה קוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְנִרְאֶה הַלְבָּנָה, וְאִם יִמְתִּין עַד אַחֵר קְרִיאַת שְׁמַע וְתַפְּלָה יִכְלֶה הַזָּמֵן שֶׁל קִדֵּשׁ הַלְבָּנָה, נֹס לוֹ לְפִסֵּק אֶפְלוֹ בְּאֻמָּעַת הַפָּקֶד וְלִקְדֵּשׁ, וּמִכָּל מְקוֹם אִם אֶפְשָׁר לוֹ יִגְמֹר הַפָּקֶד. וְעֵינָן עוֹד שֶׁם פִּרְטֵי דִּינֵי⁽⁴¹⁾. וּמִכָּל מְקוֹם שְׁפִטוּ דָּאֵין רִשָּׁא לִזְכָּר אֵל אֵלָּא הַבְּרָכָה וְלֹא שְׁאִיר פְּסוּקִים:

* כְּשֶׁרָאש־חֹדֶשׁ וְכוּ'. וְעֵינָן סִדֵּר הַקְּבִיעוֹת בְּטוֹר. וְהִנֵּה בְּטוֹר סִדֵּר הַקְּבִיעוֹת, שְׁכָל י"ג מִחוּזִיִּים קְבִיעוֹתֵם שָׁנָה, וְהוּא מִשְׁקָאֵא הַלְבּוּשׁ 'עֲגוּל דְּרַב כְּחִשׁוֹן גָּאוֹן, אָף הַלְבּוּשׁ חֲכַב עַל זֶה: הַמּוֹן הַמַּעֲבָרִים חוּשִׁים י"ג מִחוּזִיִּים בְּשָׁנָה, אֶבֶל כְּשֶׁמְדַקְדָּק הֵיטֵב תִּמְצָא שְׁאֵינוֹרֵן, עַד כָּאן לִשְׁנוֹ, וְכֵן הַעֲתִיק מִבְּהִמָּה כִּבְרִיאָה מִסִּיד: וְטוֹרֵעֵלֶם, מִזְכָּר רַב־יְכִיעִי פָקֶד י' בְּסוּפּוֹ, כִּי מִה שְׁסוּבָרִים שְׁכָל ה"ג מִחוּזִיִּים הֵם בְּשָׁנָה הוּא רַק בִּרְבַּ הַשָּׁנִים אֶבֶל לֹא בְּכֻלָּם, וְלָכֵן אֵין לְסַמֵּךְ עַל עֲגוּל זֶה שֶׁל י"ג מִחוּזוֹת, עַד כָּאן לִשְׁנוֹ, עֵינָן שֶׁם בְּאִרְכּוּתוֹ, וְכֵן בְּפִרְיָ חֹדֶשׁ הַשִּׁיג עַל הַטוֹר וּפִרְשׁ הַשָּׁנִים הָאֵיךְ עוֹלֶה לִפִּי חֲשָׁבוֹן, וְכִמְזָכֵּם בְּסִפְרֵי תַּחֲנוּן יִשְׁשָׁכָר, וְהַזְכִּיר מֵאֹד מֵאֹד שְׁלֹא לְשַׁמֵּעַ לְסִדֵּר הַקְּבִיעוֹת שֶׁל הַטוֹר עַל שְׁנֵים יָדוּעוֹת, עֵינָן שֶׁם, וְכֵן מִצָּאֵי עוֹד בְּשָׁאֵר סְפָרִים. אָף לְעִנְיָנֵנו אֵין שׁוֹם נִפְקָא־מִנָּה מִזֶּה, כִּי עַל שְׁנֵים שְׁעֵבֶר עַד הַנָּה מִה דְּהִנָּה הַנָּה, וְגַם בְּאֻמָּת כָּבֶר נִתְקַן בְּאֻמָּת מִקּוֹמוֹת בְּלוּת שֶׁל הַטוֹר גּוֹפָא כְּפִי מִה שְׁהִיָּה הַפִּרְיָ כְּתוּבוֹת בְּלוּת הַטוֹר כְּהֵן, כְּפִי מִה שְׁנָאֵה מִפְּרִי חֹדֶשׁ שְׁלֹא הִגִּיה עֲלֵיו [אִם לֹא שְׁיִמְצָא עוֹד אֵינָה קִלְקוּל בְּדִפּוּס, וְכִמְזָכֵּם שְׁרָאִיתִי בְּפִרְיָ חֹדֶשׁ כְּתוּב שֶׁם עַל שְׁנֵת תַּחֲנִיג' סִימָן ב"ג, וְהוּא טַעַם הַדְּפּוּס וְצִרִיף לִזְכָּר ז"ג, וְכֵן עַל שְׁנֵת תַּחֲנִיג' כְּתוּב בְּדִפּוּס לְעַמְּקֵיבֶר בִּשְׁנֵי, וְהוּא טַעַם הַדְּפּוּס וְצִרִיף לִזְכָּר ז"ש כְּמוֹ בְּטוֹר וְהוּא ז"ג, אַחֲרֵי־כֵן מִצָּאֵי בֵּן בְּדִפּוּס יִשְׁוֹן. וְאֵין לָנוּ לְדָאֵק בְּלִי־כָף יוֹתֵר, כִּי בְּנוֹדֵאֵי בַּעַת הַהִיא וְגַם הַרְבֵּה קִדְּם יִהְיֶה הַגָּאֹלָה וְנִקְדֵּשׁ עֲלֵי־פִי הָרִאִיָּה:

* אֵלּוּ הַיָּמִים שְׁאִין קוֹבְעִין וְכוּ'. כָּל הַעֲנָן: לְעוֹלָם צִרִיף לְרֹאוֹת שְׁלֹא יִהְיֶה יוֹם־הַכַּפָּרִים בְּיָוֵם רִאשׁוֹן וְלֹא בְּיָוֵם שְׁנִי, כִּי שְׁלֹא יִהְיֶה יָמִים קְרוּשִׁים שְׁאֵינוֹרִין בְּכָל מְלָאכָה מִן הַחוּצָה סְמוּכִים זֶה לָזֶה וְנֹשׁ לָזֶה טַעַם בְּמִגְרָא רָאש־הַשָּׁנָה דִּף כ, עֵינָן שֶׁם]. וְגַם שְׁלֹא יִהְיֶה הוֹשַׁעֲנָא־רַבָּה בְּיָוֵם הַשְּׁבִיעִת כִּי שְׁלֹא תַּחֲסֶה (* וְנִקְ עַל שְׁנֵת תַּחֲנִיג' כְּתוּב בְּטוֹר ג"ח, וְצִרִיף לִזְכָּר: ב"ח.

שְׁעֵר הַצִּיּוֹן

(כד) ב"ח ט"ו ומגן-אברהם ושא: (כז) ולפי מה שכתבנו לעיל, אפילו אין החילון פתוח נמי אינו מעבב מדתא, כל שיוצא בברור שמה שפאר נגדו הוא אור הלכנה ולא זבורית בעלמא עיני דמות הלכנה, וכמו שכתב בשערי-תשובה, עין שם. ולכתחלה טוב יותר לפתח החילון, אף כשיא אפשר כגון מפני חקר וכדומה מטר אפילו אין החילון פתוח, וכמו שכתבנו, וכן כתב הפרי-מגדים, עין שם: (ה) ב"ח ושא: וט"ו, מגן-אברהם ואלהי רבה: (ה) מגן-אברהם. והט"ו מביא באופן אחר, ולא פליגי אהודי, והוא רק סימנא בעלמא. וצ"פ הדחק אפשר לכתב הנושא אפילו, דהינן, אבד דמחבר מירי מענין אימתי יחול ל"ג בעמר, כתב נמי אימתי יחול עצרת, ומתנח סימנא: ביום שיהיה בשנה הבאה חנכה יהיה עשה בשנה זו עצרת. אחר-כך מצאתי זה בפרי תוש: (ג) מגן-אברהם. ויש ספרי שלסוף-צירוף ישנים שכתוב בהן כך בהדיא: צ"שיהי כסדרן או חסרים, ומזה נבר שהערת הפגן-אברהם בפינים הוא אמת, דלהגהת הט"ו אין שך אלו המלות כלל: